
Žádný trik, ani žádný bonus

Žádný trik, ani žádný bonus

PRÁVO

04.01.2010, autor: Miroslav Fojta

Polemika

S údivem jsem si přečetl článek ministryně školství M. Kopicové (Akademie věd dostane víc než letos, Právo, 23. 12.). Způsob, jakým argumentuje, je zarážející.

Rád bych věřil, že nešťastně použité analogie (úcelové finance jako jakási "nadtarifní" složka) vzešly spíše z její zaneprázdněnosti než z neinformovanosti, či záměru argumentovat úcelově.

Ministryně píše, že AV v situaci, kdy jsou jí kráceny institucionální prostředky, zároveň získává více peněz prostřednictvím tzv. úcelových prostředků, tedy grantů. Skutečnost, že je AV krácen rozpočet, označuje za účetní trik.

Takováto argumentace je matoucí a budí dojem, že AV snad ony úcelové prostředky "dostane" náhradou za krácené prostředky institucionální.

Získat úcelové prostředky ale ve skutečnosti lze pouze v otevřené veřejné soutěži, které se účastní jednotliví vědci a týmy z AV v konkurenci s vědci a týmy z jiných institucí, především z výzkumných vysokých škol a resortních ústavů.

To, že AV v následujícím období "dosáhne" na větší objem úcelových prostředků (neznám teď konkrétní čísla, pouze věřím tvrzení ministryně), svědčí o jediném - o tom, že vědci a týmy AV v této konkurenci obstáli.

Vyznění článku mě nutí upozornit, že institucionální prostředky přidělené Akademii věd v současné době ani nepokrývají nutné náklady na provoz ústavů a na platy kmenových zaměstnanců. Značná část režie (provoz budov, energie, vodnéstočné apod.) je již nyní hrazena právě z grantových prostředků. Samotný výzkum, včetně platů velké části členů výzkumných týmů, je zajištěn výhradně z grantů. V oddělení, které vedu, pokrývají mzdové prostředky z úcelových zdrojů více než polovinu osobních nákladů.

Nejde tedy o žádný "nadtarif", jak se snaží ministryně tvrdit, ale o jediné prostředky využitelné pro vlastní vědecké bádání, přidělené na základě přísně posuzovaných projektů, jejichž výsledky jsou rovněž patřičně odborně hodnoceny (a znovu zdůrazňuji, že v tomto mají vědci z Akademie věd naprosto stejné podmínky jako vědci z vysokých škol a odjinud).

Neustále mě proto překvapuje obecně rozšířený názor, že AV dostává miliardové částky jaksí pro nic za nic, za které snad ani nic smysluplného neodvádí, zatímco např. vysoké školy si musí "všechno vysoutěžit" a fungují mnohem efektivněji. Pravda je taková, že AV byla první institucí, která po listopadu 1989 zavedla grantový systém financování a svůj provoz výrazně zefektivnila. Kvalita výzkumu v AV se neustále zlepšuje, stejně jako kvalita výzkumu na VŠ, často v době fungující vzájemné spolupráci.